

UST

Umhverfisstofnun

Environment and Food Agency of Iceland

• Suðurlandsbraut 24
IS - 108 Reykjavík, Island

☎ (+354) 591 2000

Fax (+354) 591 2010

umhverfisstofnun@ust.is

www.umhverfisstofnun.is

Borgarbyggð
Sigurður Páll Harðarson
Borgarbraut 11
310 Borgarnes

Reykjavík, 28. febrúar 2006

Tilvisun: UST20060100110/sf

Deiliskipulag frístundabyggðar í landi Hreðavatns

Við er til tölvupósts frá 11. janúar sl. þar sem óskað er umsagnar Umhverfisstofnunar um deiliskipulag frístundabyggðar í landi Hreðavatns, norðaustan við Norðurá og norðan við fossinn Glanna.

Framkvæmdalýsing

Samkvæmt deiliskipulaginu er gert ráð fyrir 24 lóðum fyrir frístundahús, leiksvæði og áningastað ásamt opnu svæði til sérstakra nota neðan við frístundahúsin, t.d. fyrir stækkun golfvallar. Frístundabyggðin er við jaðar hrauns og á svæði sem er kjarri vaxið. Aðkomuvegur að frístundabyggðinni liggur um hraun.

Náttúruverndarsvæði og sérstök vernd

Deiliskipulagssvæðið er innan svæðis sem er á náttúruminjaskrá (svæði nr. 210) en skv. 38. gr. laga nr. 44/1999 um náttúruvernd er skylt að leita umsagnar Umhverfisstofnunar um framkvæmdir þar sem hættu er á að spillt verði náttúruminum á náttúruminjaskrá. Í skránni er svæðinu lýst á eftirfarandi hátt:

Grábrókarhraun og Hreðavatn, Borgarbyggð (áður Norðurárdalshr. og Stafholtstungnahr.), Mýrasýslu. (1) Grábrókarhraun norðan hreppamarka allt austur að Bjarnardalsá og Norðurá, ásamt Hraunsey og fossinum Glanna. Hreðavatn allt og suðurhlíðar Setmúla milli Kíðar og Brekkuár. (2) Fjölbreytt og fagurt umhverfi, fjölsótt útivistarsvæði. Setlög með steingerðum plöntum frá tertíer í Brekkuárgili, Hestabrekku og Þrimildal.

Grábrókarhraun er auk þess jarðmyndun (eldhraun) sem njóta skal sérstakrar verndar og forðast skal að raska eins og kostur er, sbr. 37. gr. laga nr. 44/1999 um náttúruvernd.

Hverfisvernd

Í staðfestu svæðisskipulagi Mýrasýslu 1998-2010 er svæðið frá Hreðavatni að Munaðarnesi skilgreint sem hverfisverndarsvæði, sbr. kafla 3.1.3 og 3.8.2 í svæðisskipulaginu.

Í kafla 3.1.3 segir m.a.: „Fjórði flokkurinn er birkiskógur og kjarr, sem nýtur verndar með skilyrðum, grænn á landnotkunaruppdrætti. Á svæðinu frá Munaðarnesi að Bifröst er hverfisvernd og þar er gert ráð fyrir að birkiskógurinn njóti verndar. Annars staðar er gert ráð fyrir að t.d. frístundabyggðir geti samræmt kjarr- og skóglendi, sbr. kafla 3.1.4. en aðgát skal höfð við val trjátegunna og forðast allt óþarfa rask gróðurs.”

Í kafla 3.8.2 segir m.a.: „Svæðið frá Hreðavatni að Munaðarnesi er þegar afgirt og verndað fyrir

beit. Í svæðisskipulaginu er það skilgreint sem hverfisverndarsvæði. Gert er ráð fyrir ákveðinni uppbyggingu frístundahúsa, en svæðið verði annars verndað í sem óbreyttastri mynd."

Gróður

Samkvæmt 39. gr. laga um náttúruvernd skal Umhverfisstofnun ásamt Skógrækt ríkisins vinna að verndun og eftirliti með náttúrulegum birkiskógum og skógum til útivistar. Ekki skal að óþörfu eyða eða spilla gróðri með mosa-, lyng- eða hrísrifi eða á annan hátt.

Í stefnumörkun íslenskra stjórnvalda til sjálfbærrar þróunar til ársins 2020 (Velferð til framtíðar: Sjálfbær þróun í íslensku samfélagi) eru skilgreind markmið á sviði sjálfbærrar þróunar og leiðir að þeim markmiðum. Eitt þessara markmiða er að forðast verði eins og kostur er að skerða frekar votlendi, birkiskóga og önnur lykilvistkerfi Íslands. Í umfjöllun um leiðir að markmiðum segir m.a.:

„Áhersla verði lögð á að vernda þær vistgerðir sem hefur verið raskað hvað mest á grunni vinnu við að skilgreina og kortleggja vistgerðir á Íslandi. Forgangsmál í því sambandi eru m.a. votlendi og birkiskógar."

Samkvæmt stefnumörkuninni skal það vera almenn regla þar sem mikilvægum vistkerfum er raskað með framkvæmdum að framkvæmdaraðili reyni að endurheimta sambærileg landsvæði.

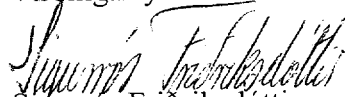
Á Umhverfispingi sem haldið var dagana 18. og 19. nóvember sl. voru kynnt drög að megináherslum á komandi árum eða uppfærðri stefnumörkun um sjálfbæra þróun (Velferð til framtíðar: Megináherslur 2006-2009). Samkvæmt drögunum er það áfram eitt markmiða stefnumörkunarinnar að forðast verði eins og kostur er að skerða frekar votlendi, birkiskóga og önnur lykilvistkerfi Íslands. Í leiðum að markmiðum segir: *„Unnin verður áætlun um endurheimt náttúrulegra vistkerfa, þar á meðal birkiskóga á grundvelli stefnumörkunar um líffræðilega fjölbreytni. Áætlunin verður felld inn í næstu Náttúruverndaráætlun sem taka á gildi árið 2009."* Um er að ræða drög að endurskoðaðri stefnumörkun, en þau gefa þó til kynna að stjórnvöld telji enn mikilvægt að vernda birkiskóga og telji sérstaka ástæðu til að fella endurheimt birkiskóga inn í náttúruverndaráætlun.

Að framansögðu er það álit Umhverfisstofnunar að skipuleggja eigi svæði fyrir frístundahús utan eða í jaðri náttúrulegra birkiskóga og kjarri vaxinna svæða, en ekki innan þeirra.

Niðurstaða

Það svæði sem fyrirhugað er að taka undir frístundabyggð er innan svæðis sem er á náttúruminjaskrá og er skilgreint sem hverfisverndarsvæði í staðfestu svæðisskipulagi Mýrasýslu 1998-2010, þ.e. gert er ráð fyrir að birkiskógurinn njóti verndar. Svæðið er kjarri vaxið og þar er jafnframt hraun sem er jarðmyndun sem njóta skal sérstakrar verndar skv. 37. gr. laga nr. 44/1999 um náttúruvernd. Svæðið hefur útivistargildi enda um að ræða ósnortið svæði í nálægð við Norðurá og í töluverðri fjarlægð frá þjóðvegi. Umhverfisstofnun telur að svæðið hafi mikið verndargildi og að vernda eigi ána, land meðfram ánni ásamt birkikjarrinu og hrauninu sem eina landslagsheild. Umhverfisstofnun leggst því fyrir sitt leyti gegn byggingu frístundahúsa á því svæði sem framangreint deiliskipulag tekur til.

Virðingarfyllst

Sigrún Friðriksdóttir
fagsviðsstjóri

Helgi Jónsson
forstöðumaður

Afrit: Skipulagsstofnun.
Hús og skipulag ehf, b.t. Hildigunnar Haraldsdóttur.